

GOST AUTOR

POGLED IZ UGLA STRANIH INVESTITORA: Srpska privreda u 2011. godini

Čel-Morten Jonsen, predsednik Saveta stranih investitora

Pošto su izdržale oštar ekonomski pad, vlade i preduzeća sada se prestrojavaju za sporiji rast koji kreće sa niže početne tačke. Tokom 2009. i 2010. godine bili smo svedoci mnoštva mera protiv krize, porasta nezaposlenosti i nemilosrdnog privrednog okruženja. U takvim vremenima, lako se zapadne u razmišljanje na kratke staze, i smetne s uma činjenica da su održiv rast i ekonomski uspeh uvek rezultat ispravnih dugoročnih odluka koje omogućavaju strukturne promene i bolje raspoređivanje sredstava.

Srbija je još u tranziciji, a naročito je teško upravljati sve ugroženijim javnim finansijama ako nema postojećeg socijalnog ugovora. Građani će brzo shvatiti da su promene više dugoročna vizija nego opipljiva poboljšanja. Srećom, izgleda da većina političara i velika većina stanovnika podržava Vladin cilj - punopravno članstvo u Evropskoj uniji. Kako god bilo, Srbija mora da učestvuje na ovom tržištu zato što će veći deo srpskog izvoza ubuduće ići u zemlje članice EU.

Sa tačke gledišta poslovne zajednice, jasno je da je predvidljivost ključni element svake odluke o ulaganju. Vladi Srbije ide u prilog to što je bila voljna da se na različitim nivoima povezuje sa poslovnom zajednicom.

Vraćajući se na makroekonomsko okruženje u kome se nalazimo, želeli bismo da naglasimo potrebu da se izvuče nauka iz ove poslednje krize. Mnoge zemlje članice OECD-a već neko vreme žive iznad svojih mogućnosti. Srbija, kao zemlja u tranziciji, tu tek treba da se dokaže. Vlada Srbije je relativno dobro kontrolisala krizu i time zaslužila poverenje. Međutim, od ključne je važnosti da ograničeni rast koji se beleži ne bude shvaćen kao prilika za povećanje potrošnje u javnom sektoru. Ako se ovaj finansijski oporavak dobro iskoristi, Srbija može da napravi platformu za održivi rast koji će investitorima pružiti veću predvidljivost i sigurnost, i dati bolji osnov za servisiranje potreba stanovništva Srbije u svim budućim poslovnim ciklusima. U tom smislu, Savet stranih investitora snažno podržava sve što Vlada Srbije čini da unapredi fiskalnu odgovornost i postavi konkretne parametre, jasne i merljive.

Kada je reč o pitanjima koja su konkretno vezana za poslovanje, u Savetu raste zabrinutost zbog sve većeg broja namenskih poreza i poreza za određene industrije.

Iako je lako razumeti razloge za povećanje poreza kada je budžet nedovoljan, reklo bi se da posledice ubiranja tih poreza i snažni efekti koje imaju na percepciju Srbije mogu biti znatno potcenjene i da uveliko prevazilaze korist koja se ima od samih poreza. Savet stranih investitora odlučno preporučuje dosledan poreski okvir za čitav poslovni ciklus.

Što se tiče napretka u smanjenju administracije i olakšavanja poslovnoj zajednici da se snađe u zakonodavnom okruženju, moramo da zaključimo da je preostalo još mnogo posla. Savet razume da postoje pitanja ovdašnje kulture i običaja koje su prepreka promenama. Da bi se obezbedio brži napredak, treba da bude jasnije i državnoj administraciji i opštoj javnosti da su dobrobit stanovništva i sposobnost Vlade da odgovara na važne socijalne potrebe tesno povezani sa mogućnošću legitimnih preduzeća da rastu i razvijaju se. Tek tada rast može da podrži održivo povećanje poreskih prihoda. Tek tada možemo da obezbedimo da sve više najtalentovanih građana Srbije odluči da razvija karijeru u uspešnim srpskim preduzećima, umesto da traži budućnost izvan svoje zemlje. Inovativnost i spremnost na promenu neophodne su karakteristike uspešnih nacija. Često se potcenjuje uloga malih i srednjih preduzeća u obnavljanju privrede. Vlade to čine na sopstvenu štetu! Savetu stranih investitora je drago što Vlada Srbije očigledno u velikoj meri deli naša gledišta. Mi smatramo svojim zadatkom da nastavimo da insistiramo na ovim temama za dobrobit svih preduzeća u Srbiji, bilo domaćih ili stranih. Brži napredak je hitna potreba, jer se mnoge države suočavaju sa ozbiljnim teškoćama i biće primorane da temeljno preispitaju svoj pristup poslovanju. Postepeni pristup Srbije je dobar, dok god se održava brzina napretka.

Srbija je na važnoj raskrsnici. Kretanje u smeru otvorenih tržišta, transparentnih propisa, doslednih poreskih i pravnih okvira i efikasnog i pravičnog pravosuđa donosi realnu nadu u mnogo življu ekonomiju i znatno poboljšanje standarda građana. Do tog cilja nije lako doći, ali je deo pripremnog posla već obavljen. Na putu napred, važno je zadržati kurs i izbeći laka, kratkoročna rešenja. Savet stranih investitora je spreman da nastavi da bude konstruktivan i pouzdan partner u ovom procesu.